

Nr 46

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 13 mars 1964 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 103, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440); samt
- 2) förordning om avvikelse från skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) vid 1965 års allmänna fastighetstaxering.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen upplages vissa ändringar i skogsvärderingsinstruktionen som är en direkt följd av den av höstriksdagen 1963 beslutade omläggningen av förfarandet vid allmän fastighetstaxering. Därjämte föreslås, i syfte att erhålla garantier mot alltför höga taxeringsvärden å skogsmark och växande skog vid 1965 års allmänna fastighetstaxering, att viss reduktion skall ske av de priser på skog, som skall ligga till grund för värdesättningen vid fastighetstaxeringen. Reduktionen föreslås bli 3 kronor per skogskubikmeter virkesförråd, dock får taxeringsvärdet å skogen inte därigenom nedbringas med mer än 30 procent.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning

om ändring av skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440)

Härigenom förordnas, att avdelning B punkt 6 b), c) och d) samt punkt 11, avdelning C c) ävensom avdelningarna D, E och F skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nubarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

B. Bestämmelser rörande uppskattningen.

6. Skogskubikmeterpris.

b) En skogskubikmeter — — — — — det avverkas.

Prisberäkningen skall grundas på vissa för ett apteringsområde av *statens skogsforskningsinstitut* efter samråd med skogsstyrelsen fastställda enhetliga förutsättningar beträffande typträdens stamform, barktjockleken hos desamma och deras kvalitet samt deras uppdelning på stamdelar av olika grovlek enligt en antagen grundaptering. Med utgångspunkt från dessa förutsättningar fastställles vid taxeringen i vilken utsträckning olika sortiment av skilda trädslag skola med hänsyn till å orten förefintliga avsättningsmöjligheter anses där ingå i det ifrågavarande typträdet. Uppdelningen på sortiment behöver ej göras mer detaljerad än som kan anses erforderligt för en nöjaktig beräkning av skogskubikmeterpriserna.

Ett typträd — — — — — punkt 11.

c) Det skogskubikmeterpris, — — — genomsnittliga avsättningsförhållanden.

Vid prisberäkningen skall iakttagas, att de för kubikmassa, uttryckt i brukliga handelsmått för sortiment, angivna priserna måste överföras till skogskubikmeterpriser för de båda typträden. Härvid skola av *statens*

Prisberäkningen skall grundas på vissa för ett apteringsområde av *skogshögskolan* efter samråd med skogsstyrelsen fastställda enhetliga förutsättningar beträffande typträdens stamform, barktjockleken hos desamma och deras kvalitet samt deras uppdelning på stamdelar av olika grovlek enligt en antagen grundaptering. Med utgångspunkt från dessa förutsättningar fastställles vid taxeringen i vilken utsträckning olika sortiment av skilda trädslag skola med hänsyn till å orten förefintliga avsättningsmöjligheter anses där ingå i det ifrågavarande typträdet. Uppdelningen på sortiment behöver ej göras mer detaljerad än som kan anses erforderligt för en nöjaktig beräkning av skogskubikmeterpriserna.

Vid prisberäkningen skall iakttagas, att de för kubikmassa, uttryckt i brukliga handelsmått för sortiment, angivna priserna måste överföras till skogskubikmeterpriser för de båda typträden. Härvid skola av

¹ Senaste lydelse av avdelning B punkt 6 b och punkt 11, avdelning D samt avdelning E se 1956: 179.

(Nuvarande lydelse)

skogsforskningsinstitut i samråd med skogsstyrelsen fastställda omräkningstal för förvandling av priserna i brukliga handelsmått till priser å verklig kubikmassa fast mått på bark i erforderlig utsträckning tjäna till ledning.

De i — — — — — lokala skogstaxeringsanvisningarna.

d) Jämlikt de grunder, som skola vid taxeringen tillämpas enligt bestämmelser av *statens skogsforskningsinstitut*, meddelade i samråd med skogsstyrelsen, skall, på sätt utvecklas under D. här nedan, vid den antagna apteringen av visst typträd i angiven utsträckning hänsyn tagas till tekniska fel i virket. Uppenbara vrak medtagas enligt punkt 5 b) ej i det mätbara virkesförrådet. Om emellertid i viss skog tekniska fel skulle förekomma i en utsträckning som uppenbarligen överstiger vad som i dylik ordning beaktats, må på sätt och inom gränser, som angivas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna, därav betingat avdrag ske vid skogskubikmeterprisets fastställande.

När här — — — — — i taxeringslängden.

11. Förfarandet vid prisvariationer inom en trädslagsklass.

Uppdelningen på de tre trädslagsklasserna barrskog, ordinär lövskog och ädel lövskog betingas främst därav att för var och en av dem kunna antagas i huvudsak lika tillväxtförhållanden och ensartad avverkningsordning, varav följer att för varje sådan klass skola gälla gemensamma skogsvärdefaktorer. I det föregående har antagits att även gemensamma skogskubikmeterpriser bestämmas för varje trädslagsklass, och att till följd därav typträden i princip skola anses vara sammansatta av förekommande olika trädslag inom varje trädslagsklass. Emellertid förekommer det, att inom viss trädslagsklass priserna för olika trädslag så variera att gemensam-

(Föreslagen lydelse)

skogshögskolan i samråd med skogsstyrelsen fastställda omräkningstal för förvandling av priserna i brukliga handelsmått till priser å verklig kubikmassa fast mått på bark i erforderlig utsträckning tjäna till ledning.

d) Jämlikt de grunder, som skola vid taxeringen tillämpas enligt bestämmelser av *skogshögskolan*, meddelade i samråd med skogsstyrelsen, skall, på sätt utvecklas under D. här nedan, vid den antagna apteringen av visst typträd i angiven utsträckning hänsyn tagas till tekniska fel i virket. Uppenbara vrak medtagas enligt punkt 5 b) ej i det mätbara virkesförrådet. Om emellertid i viss skog tekniska fel skulle förekomma i en utsträckning som uppenbarligen överstiger vad som i dylik ordning beaktats, må på sätt och inom gränser som angivas i de lokala skogstaxeringsanvisningarna, därav betingat avdrag ske vid skogskubikmeterprisets fastställande.

Uppdelningen på de tre trädslagsklasserna barrskog, ordinär lövskog och ädel lövskog betingas främst därav att för var och en av dem kunna antagas i huvudsak lika tillväxtförhållanden och ensartad avverkningsordning, varav följer att för varje sådan klass skola gälla gemensamma skogsvärdefaktorer. I det föregående har antagits att även gemensamma skogskubikmeterpriser bestämmas för varje trädslagsklass, och att till följd därav typträden i princip skola anses vara sammansatta av förekommande olika trädslag inom varje trädslagsklass. Emellertid förekommer det, att inom viss trädslagsklass priserna för olika trädslag så variera att gemensam-

ma skogskubikmeterpriser skulle framstå såsom olämpliga. I dylika fall skola de olika trädslagen gruppvis eller vart för sig i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom om de utgjorde en hel trädslagsklass. I fråga om förfarandet vid prissättningen kan åtskillnad mellan de olika trädslagen göras redan vid den antagna aptering, varom *statens skogsforskningsinstitut* i samråd med skogsstyrelsen meddelar föreskrifter, eller först vid den uppdelning på sortiment som verkställes vid taxeringen. Beträffande trädslag, för vilka sålunda särskild prissättning skall ske, anknytes denna till typträd av vederbörlig grovlek inom ifrågavarande trädslag. För den eller de prisrelationer, som framkomma genom jämförelse mellan skogskubikmeterpriserna å typträden inom varje trädslag eller grupp av trädslag, uppsökas i vederbörlig tabell de beträffande trädslagsklassen i sin helhet gällande skogsvärdefaktorerna, och uppskattningen av skogsvärdet sker med ledning av dessa och de fastställda skogskubikmeterpriserna för trädslaget eller gruppen av trädslag. Markvärdet bestämmes däremot alltid på sätt i punkt 10 sägs.

Behandlas inom — — — — — skilda grupper.

ma skogskubikmeterpriser skulle framstå såsom olämpliga. I dylika fall skola de olika trädslagen gruppvis eller vart för sig i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom om de utgjorde en hel trädslagsklass. I fråga om förfarandet vid prissättningen kan åtskillnad mellan de olika trädslagen göras redan vid den antagna aptering, varom *skogshögskolan* i samråd med skogsstyrelsen meddelar föreskrifter, eller först vid den uppdelning på sortiment som verkställes vid taxeringen. Beträffande trädslag, för vilka sålunda särskild prissättning skall ske, anknytes denna till typträd av vederbörlig grovlek inom ifrågavarande trädslag. För den eller de prisrelationer, som framkomma genom jämförelse mellan skogskubikmeterpriserna å typträden inom varje trädslag eller grupp av trädslag, uppsökas i vederbörlig tabell de beträffande trädslagsklassen i sin helhet gällande skogsvärdefaktorerna, och uppskattningen av skogsvärdet sker med ledning av dessa och de fastställda skogskubikmeterpriserna för trädslaget eller gruppen av trädslag. Markvärdet bestämmes däremot alltid på sätt i punkt 10 sägs.

C. Föreskrifter som före allmän fastighetstaxering meddelas av Kungl. Maj:t.

e) Förväntningsvärdet bestämmes — — — — — bliva avverkat.

Förräntningen skall — — — — — fem procent.

Massatillväxten bestämmes — — — — — från riksskogstaxeringarna.

Kvalitetstillväxten kommer — — — — — sådana prisrelationer.

Den ordning, i vilken virkesförrådet skall antagas bliva avverkat, fastställles för varje tillväxtområde, trädslagsklass och ifrågakommande omloppstid med ledning av riksskogstaxeringarna. Därvid förutsättes att avverkningen avser en på grundval av uppgifter från riksskogstaxering-

Den ordning, i vilken virkesförrådet skall antagas bliva avverkat, fastställles för varje tillväxtområde, trädslagsklass och ifrågakommande omloppstid med ledning av riksskogstaxeringarna. Därvid förutsättes att avverkningen avser en på grundval av uppgifter från riks-

(Nuvarande lydelse)

arna rörande virkesförrådets sammansättning och tillväxt för skog av olika åldersklasser konstruerad genomsnittsskog, innehållande lika stora arealer skog av alla åldrar inom de till omloppstiden hörande utvecklingsstadierna, samt att avverkningen skall vara lika med tillväxten och i framtiden bibehållas oförändrad. Kan med ledning av det material, som ligger till grund för *statens skogsforskningsinstitut*s undersökningar rörande skötselprogram för rationellt skogsbruk, en säkrare uppfattning vinnas om hur uthålligt skogsbruk i ett tillväxtområde bedrivs, må ock detta material beaktas.

(Föreslagen lydelse)

skogstaxeringarna rörande virkesförrådets sammansättning och tillväxt för skog av olika åldersklasser konstruerad genomsnittsskog, innehållande lika stora arealer skog av alla åldrar inom de till omloppstiden hörande utvecklingsstadierna, samt att avverkningen skall vara lika med tillväxten och i framtiden bibehållas oförändrad. Kan med ledning av det material, som ligger till grund för *skogshögskolan*s undersökningar rörande skötselprogram för rationellt skogsbruk, en säkrare uppfattning vinnas om hur uthålligt skogsbruk i ett tillväxtområde bedrivs, må ock detta material beaktas.

D. Anvisningar som före allmän fastighetstaxering meddelas av *statens skogsforskningsinstitut*.

1. Före allmän fastighetstaxering skall *statens skogsforskningsinstitut* efter samråd med skogsstyrelsen senast den 1 maj året näst före taxeringsåret fastställa för den följande taxeringsperioden gällande centrala skogstaxeringsanvisningar. I dessa anvisningar skola bestämmas de områden som skola för de vanligast förekommande trädslagen vara apteringsområden, under iakttagande att varje apteringsområde skall vara ett sådant större område där, enligt vad riksskogstaxeringarna utvisa, skogen har i huvudsak ensartad karaktär i avseende å trädens stamform, barktjockleken hos träden samt trädens kvalitet.

Tillika skall _____

I de _____ från typträden.

2. *Statens skogsforskningsinstitut* skall vidare, på grundval av riksskogstaxeringarna, senast den 1 augusti året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse avlämna uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den unge-

D. Anvisningar som före allmän fastighetstaxering meddelas av *skogshögskolan*.

1. Före allmän fastighetstaxering skall *skogshögskolan* efter samråd med skogsstyrelsen senast den 15 april året näst före taxeringsåret fastställa för den följande taxeringsperioden gällande centrala skogstaxeringsanvisningar. I dessa anvisningar skola bestämmas de områden som skola för de vanligast förekommande trädslagen vara apteringsområden, under iakttagande att varje apteringsområde skall vara ett sådant större område, där enligt vad riksskogstaxeringarna utvisa, skogen har i huvudsak ensartad karaktär i avseende å trädens stamform, barktjockleken hos träden samt trädens kvalitet.

såsom gagnvirke.

2. *Skogshögskolan* skall vidare, på grundval av riksskogstaxeringarna, senast den 1 augusti året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse avlämna uppgifter för länet eller i skogligt avseende likartade delar av länet om den ungefärliga arealen av

(Nuvarande lydelse)

färliga arealen av skogsmark och av övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek och fördelning på trädslagsklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag.

(Föreslagen lydelse)

skogsmark och av övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga godhetsgrad samt virkesförrådets genomsnittliga storlek och fördelning på trädslagsklasser och förrådsgrupper samt, i förekommande fall, trädslag.

E. Uppgifter och förslag som före allmän fastighetstaxering avgivas av skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsen skall före allmän fastighetstaxering efter samråd med domänstyrelsen och *statens skogsforskningsinstitut* senast den 1 maj året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse för varje del av vederbörande län

dels avlämna uppgifter rörande bruttohöstpriser för olika sortiment av olika trädslag samt under B. i punkt 6 c) avsedda kostnader under de år, vilkas förhållanden skola ligga till grund för taxeringen,

dels avgiva förslag om vilka trädslag skola i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom särskild grupp inom en trädslagsklass samt vilka skogskubikmeterpriser som skola tillämpas för ifrågakommande typträd i vanligen förekommande fall för olika apterings- och prisförutsättningar.

I den — — — — —

Skogsstyrelsen skall före allmän fastighetstaxering efter samråd med domänstyrelsen och *skogshögskolan* senast den 15 april året näst före taxeringsåret till varje länsstyrelse för varje del av vederbörande län

dels avlämna uppgifter rörande bruttohöstpriser för olika sortiment av olika trädslag samt under B. i punkt 6 c) avsedda kostnader under de år, vilkas förhållanden skola ligga till grund för taxeringen,

dels avgiva förslag om vilka trädslag skola i avseende å uppskattning av virkesförråd och bestämmande av skogskubikmeterpriser behandlas såsom särskild grupp inom en trädslagsklass samt vilka skogskubikmeterpriser som skola tillämpas för ifrågakommande typträd i vanligen förekommande fall för olika apterings- och prisförutsättningar.

och förslag.

F. Lokala skogstaxeringsanvisningar.

För varje allmän fastighetstaxering skola på sätt i 58 § 1 mom. och 59 § 1 mom. taxeringsförordningen angives fastställas lokala skogstaxeringsanvisningar, vilka skola avse län eller del av län och innehålla uppgifter särskilt i följande avseenden:

det virkesförråd, — — — — — å markvärdet.

För varje allmän fastighetstaxering skola på sätt i 143 § 1 mom. och 144 § 1 mom. taxeringsförordningen angives fastställas lokala skogstaxeringsanvisningar, vilka skola avse län eller del av län och innehålla uppgifter särskilt i följande avseenden:

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

I de — — — — — växande skog.
 De lokala — — — — — punkt 5 c).
 Den omständigheten — — — — — finnas ändamålsenligt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

förordning

om avvikelse från skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) vid 1965 års allmänna fastighetstaxering

Härigenom förordnas, att i avdelning F första stycket skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) omförmålt skogsvärde per kubikmeter skall vid 1965 års allmänna fastighetstaxering reduceras med tre kronor, dock högst med trettio procent.

Till utskottet har hänvisats de i *anledning av propositionen väckta* likalydande *motionerna* I: 735 av herr *Isacson* samt II: 900 av herrar *Wachtmeister* och *Ringaby*, vari hemställts,

a) att riksdagen måtte besluta sådan ändring i bestämmelserna för 1965 års allmänna fastighetstaxering att det enligt skogsvärderingsinstruktionen medgivna avdraget å 33 procent för skogsbrukets allmänna omkostnader fastställes till 40 procent, samt

b) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande *vid riksdagens början väckta*, till bevillningsutskottet hänvisade *motioner*, nämligen

1) de likalydande *motionerna* I: 20 av herrar *Nyman* och *Harry Carlsson* samt II: 17 av herr *Broberg m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte antaga sådan ändring av anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen att gälla fr. o. m. 1965 års taxering, att fundament för maskinuppställning skall kunna ingå i maskinvärdet vid avskrivning;

2) de likalydande *motionerna* I: 565 av herrar *Harald Pettersson* och *Thorsten Larsson* samt II: 677 av herr *Börjesson* i *Glömminge m. fl.*, vari

hemställts, »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag till sådana åtgärder beträffande fastighetsbeskattningen, förmögenhetsbeskattningen och arvsbeskattningen att uppräknings av fastighetsvärdena på grund av penningvärdeförsämringen vid nästkommande fastighetstaxering ej medför skärpt beskattning»; ävensom

3) motionen I: 201 av herr *Nils Hansson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta att bokskog vid 1965 års fastighetstaxering icke åsättes något skogsvärde».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 201 (jfr I: 240), II: 17, II: 677 och II: 900.

Rörande motiveringen för *de i propositionen framlagda förslagen* hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 8—9.

Gällande bestämmelser m. m., s. 9—10.

Skogshögskolans och skogsstyrelsens promemoria, s. 10—13.

Remissyttrandena, s. 14—23.

Departementschefen, s. 23—28.

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

Som motivering för yrkandet att fundament till maskiner skall ingå i maskinvärdet anföres i *motionerna I: 20* och *II: 17* i huvudsak följande.

Enligt anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen skall värdet av fasta maskiner, om de är avsedda att i huvudsak tjäna industriellt ändamål, vid fastighetstaxeringen angivas såsom särskilt maskinvärde. I det särskilda maskinvärdet skall även ingå värdet av ledningar och liknande inrättningar som förbinder maskiner med byggnaden, om de närmast är att betrakta som tillbehör till maskinerna och har sitt väsentliga värde tillsammans med dem, samt det kan antagas att borttagande av maskinerna skulle föranleda att även ledningarna m. m. avlägsnades.

I anvisningarna finns ej något särskilt nämnt om fundament för maskiner. Fundamenten får därför icke inräknas i det särskilda maskinvärdet utan ingår i stället direkt i fabriksbyggnaderna. Fundamenten kan därför icke avskrivnas tillsammans med maskinerna, utan för dem gäller den lägre avskrivning som tillämpas för fabriksbyggnaderna. Vad ovan sägs om ledningar etc. är emellertid även direkt tillämpligt på fundamenten. De är att betrakta som tillhörande maskinerna och har uteslutande sitt värde tillsammans med dem. Ett borttagande eller ett utbyte av maskinerna föranleder även att fundamenten måste tagas bort. Ofta utsätts emellertid funda-

menten för mekanisk påverkan, som medför en väsentligt kortare livslängd för dem än för fabriksbyggnaden. Med den snabba tekniska utveckling som f. n. försiggår kan man dessutom även utgå ifrån att en utsliten maskin ersättes med en ny av förbättrad konstruktion och med helt andra dimensioner. Detta medför att de gamla fundamenten måste ersättas med nya. Motionärerna anser det därför lämpligt, att fundamenten betraktas som tillbehör till maskinerna och därför även får avskrivas samtidigt med dem. När det gäller tyngre utrustning och i vissa fall även speciell utrustning kan kostnaden för fundamenten bli förhållandevis hög.

I *motionerna I: 565* och *II: 677* framhåller motionärerna, att 1965 års fastighetstaxering med stor sannolikhet kommer att medföra en nominell höjning av taxeringsvärdena. Med nuvarande skattelagstiftning leder detta till höjningar av fastighetsbeskattningen, förmögenhetsbeskattningen och arvsbeskattningen, trots att det är fråga om rent nominella höjningar av beskattningsobjektens värde. Ifrågavarande lagstiftningar är för närvarande föremål för översyn av olika utredningar, men det synes osannolikt att de förändringar, som kan komma att föranledas av dessa utredningar, i sin helhet skulle hinna genomföras, innan resultaten av 1965 års fastighetstaxering träder i kraft. Med hänsyn härtill finner motionärerna det nödvändigt att man genom provisoriska åtgärder undviker att dylika skatteskärpningar tillåtes uppkomma. Vad gäller fastighetstaxeringen bör detta kunna ske genom en generell sänkning av repartitionstalet. I fråga om förmögenhets- och arvsbeskattningen bör motsvarande åtgärd främst avse höjning av de skattefria grundbeloppen.

Till stöd för yrkandet i *motionerna I: 735* och *II: 900* anföres bl. a. följande. För hela riket beräknas den i propositionen föreslagna reduktionen vid beräkningen av skogsvärdena komma att uppgå till 8 procent. Om emellertid den fortgående ökningen av virkesförråden och andelen grovskog kan beräknas inverka på taxeringsvärdena i höjande riktning med 5—10 procent, torde resultatet för riket i dess helhet bli att 1965 års taxeringsvärden för skogsmark och växande skog i stort sett blir av samma storlek som 1957 års. Med hänsyn till den konstaterade och även i propositionen omnämnda starka nedgången om i genomsnitt ca 25 procent i rånettovärdena, finner motionärerna detta anmärkningsvärt och ej i överensstämmelse med den allmänna uppfattningen om skogsbrukets ekonomiska situation. Skall taxeringsvärdena avspegla den nedgång i skogsvärdena som de facto inträtt måste den föreslagna reduktionen betecknas som icke till fyllest. Beaktas förädlingsökningen torde sålunda en nämnvärd reduktion av taxeringsvärdena vara att motse blott i några norrlandslän och i Kopparbergs län under det att i alla övriga landsdelar värdena torde komma att i realiteten förbli oförändrade eller undergå förhöjning.

Vill man åstadkomma en rimlig nedskärning av de nu gällande taxerings-

värdena för skogen måste den i propositionen föreslagna reduktionseffekten förstärkas. Detta kan ske på flera sätt, såsom genom en höjning av »säkerhetsmarginalen» till 3: 50 å 4 kronor per skogskubikmeter virkesförråd, genom ändring av kapitaliseringsprocenten eller genom förhöjt avdrag för skogsbrukets allmänna omkostnader.

Det förstnämnda av dessa alternativ utgör liksom den redan föreslagna reduktionen realiter ett tämligen irrationellt ingrepp i värderingsförfarandet, som resulterar i ett mer eller mindre ojämnt utfall och därför icke kan förordas. Det andra alternativet åter förutsätter så arbetskrävande omräkningar av fastighetstaxeringens omfattande tabellverk att det icke nu torde kunna inrymmas i taxeringens tidsplan. Däremot synes det tredje alternativet — en höjning av det allmänna omkostnadsavdraget — utan olägenhet kunna tillämpas i förevarande syfte. En ändring på denna punkt av taxeringsreglerna torde icke — som i propositionen (s. 27) antyds — vara av sådan natur, att den kan innebära avsevärda omkastningar i rådande värdeförhållanden utan komma att verka likformigt nedskärande över hela linjen.

Vid de senaste fastighetstaxeringarna har avdraget för allmänna omkostnader uppgått till 33 procent av det värde, som skulle tillkommit skogsmarken och den växande skogen om dylikt avdrag ej medgäves (bruttovärde). Uppskattningen av avdraget till 33 procent synes ursprungligen närmast vara grundat på en av domänstyrelsen gjord utredning till 1945 års allmänna fastighetstaxering rörande domänverkets allmänna omkostnader för skogsbruket i genomsnitt under åren 1936—1942. Utredningen avser utslutande förhållandena på statsskogarna, för vilka som bekant en av de större omkostnadsposterna, den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, icke utgår. Härtill kommer att under den tidsrymd, som utredningen omfattar, de allmänna omkostnaderna var relativt små, icke minst beroende på att skogsodlings- och föryngringsåtgärder liksom väg- och byggnadsunderhåll då var av jämförelsevis ringa omfattning. Senare utförda undersökningar utvisar även avsevärt större allmänna omkostnader — för det större enskilda storskogsbruket oftast överstigande 50 procent av bruttovärdet.

Motionärerna anser för sin del en skälig höjning av det allmänna omkostnadsavdraget väl befogad och anser att avdraget vid 1965 års allmänna fastighetstaxering bör fastställas till lägst 40 procent. En sådan åtgärd synes i stort sett innebära en ytterligare reduktion av 1957 års taxeringsvärden med ca 9 procent, en reduktion som torde erfordras om propositionens syftemål — att skapa garantier mot alltför höga taxeringsvärden å skogsmark och växande skog vid 1965 års allmänna fastighetstaxering — skall kunna ernås.

Motiveringen för yrkandet i *motionen I: 201* att bokskog vid 1965 års fastighetstaxering inte skall åsättas något skogsvärde återfinnes i *motionen I: 240*. I sistnämnda motion framhålls att boken successivt decimerats i våra sydligaste landskap och att den på grund av bokskogsskötselns för närva-

rande dåliga lönsamhet synes dömd att försvinna. Utan tvivel kommer — framhåller motionären — den under senare år alltmer omfattande avverkningen av bok och dennas ersättande med andra träslag, framför allt gran, att fortsätta i accelerad takt, om inte åtgärder vidtages för bokens bevarande i vår trädflora. Har boken en gång utrotats, torde den för alltid vara borta; att återinföra den bleve en åtgärd på mycket lång sikt, som förefaller utesluten bl. a. på grund av de kostnader, som är förenade med uppdragande av bokbestånd genom sådd eller plantering. Motionären anför vidare, att det ur landskapsvårdens och friluftslivets synpunkt är av stort allmänt intresse att boken bevaras på områden, där den äger förutsättningar att trivas. Att för närvarande bevara bokbestånd innebär för den enskilde skogsägaren en uppoffring i allmänt intresse. Bokens rotvärde är nämligen obetydligt jämfört med de flesta andra träslags rotvärden. Det skulle enligt motionärens mening utgöra ett belägg för uppskattning från det allmännas sida av den landskapsvårdande insats en skogsägare gör genom att bevara bok på sina marker, om denna insats på något sätt kompenseras. En nära till hands liggande åtgärd i detta syfte, som i avvaktan på andra mått och steg kunde stimulera de sydsvenska skogsägarna till återhållsamhet i fråga om bokens decimering, vore att vid den förestående fastighetstaxeringen icke åsätta bokbestånden något skogsvärde. Uppoffringen från det allmännas sida skulle bli obetydlig, då skogsvärdet är ringa. Åtgärden skulle även medföra en viss förenkling av taxeringsarbetet.

Utskottet

Det utmärkande för värderingen av skogsmark och därå växande skog vid fastighetstaxeringen är att den avser att fastställa ett avkastningsvärde och inte, som värderingen av all annan fastighet, allmänna saluvärdet. Enligt skogsvärderingsinstruktionen skall nämligen skogsmark och växande skog värderas med hänsyn till markens produktionsförmåga, det tillstånd, i vilket den växande skogen befinner sig, och den avkastning i pengar, som med beaktande därav kan antas för framtiden bli uttagen under förutsättning att ett efter förhållandena avpassat uthålligt skogsbruk kommer att bedrivas. Priserna på rotstående skog av olika slag bestämmes för olika avsättningslägen inom skilda prisområden. Till grund för prissättningen lägges medeltalen av gällande medelhöstpriiser under den period om fem kalenderår, som utgår med tredje kalenderåret före taxeringsåret. Den antagna prisnivån förutsättes bli bestående och gällande för framtida avverkningar. Från de sålunda erhållna bruttopriserna görs därefter beträffande varje års avkastning avdrag för beräknade allmänna kostnader för skogens förvaltning och skötsel med i regel 33 procent av bruttopriserna. Den erhållna nettoavkastningen diskonteras därefter till nuvärde efter fem procent.

Såsom framgår av det ovan anförda skall beräkningen av värdet å de framtida skogsuttag, varå 1965 års allmänna fastighetstaxering skall grundas, enligt skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser göras med ledning av virkespriserna under åren 1958—1962. Skogshögskolan och skogsstyrelsen har i en promemoria rörande skogsvärdena vid nämnda fastighetstaxering framhållit, att bruttovärdena och än mer rånettovärdena för avverkningsåren 1950/51—1962/63 visar en nedåtgående trend. Vidare uttalas att några nämnvärda prishöjningar på skogsindustrins produkter knappast kan förväntas under de närmaste åren samt att man har att räkna med viss fortsatt sänkning av rånettovärdena på grund av kostnadsstegringar, vilka inte helt kan kompenseras genom rationaliseringsåtgärder inom skogsbruket. Detta talar enligt promemorian för att man vid den förestående fastighetstaxeringen liksom vid de närmast föregående behöver införa något slag av säkerhetsmarginal, så att inte taxeringsvärdena å skog efter några år kommer att te sig för höga.

I den förevarande propositionen föreslås — i syfte att vid 1965 års fastighetstaxering erhålla garantier mot högre taxeringsvärden å skogsmark och växande skog än som svarar mot de verkliga avkastningsvärdena — att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i den förenämnda promemorian reduktion skall ske av de priser, som enligt skogsvärderingsinstruktionen skall ligga till grund för värdesättningen vid fastighetstaxeringen, med tre kronor per skogskubikmeter virkesförråd, dock högst med 30 procent av det taxeringsvärde, som uppkommer vid en värdering utan reduktion. Förslaget innebär med beaktande av ökningen av virkesförrådet och andelen grovskog efter 1957 års allmänna fastighetstaxering, att de nuvarande taxeringsvärdena å skog i de flesta fall kommer att sänkas i de norra delarna av landet, medan de i stort sett blir oförändrade i de mellersta och södra delarna av landet.

Vidare föreslås i propositionen vissa ändringar i skogsvärderingsinstruktionen, föranledda av den år 1963 beslutade omläggningen av förfarandet vid allmän fastighetstaxering.

I de i anledning av propositionen väckta motionerna I: 735 och II: 900 yrkas att det avdrag för allmänna kostnader, som enligt skogsvärderingsinstruktionen skall göras vid beräkningen av den framtida nettoavkastningen, skall höjas från 33 till 40 procent. Som motivering för yrkandet anför motionärerna dels att den i propositionen föreslagna reduktionseffekten måste förstärkas för att åstadkomma en rimlig nedsättning av taxeringsvärdena med hänsyn till det nuvarande och framtida ekonomiska läget inom skogsbruket och dels att utförda undersökningar visar, att de allmänna omkostnaderna för det större enskilda skogsbruket oftast överstiger 50 procent av bruttopriserna.

En tillämpning av skogsvärderingsinstruktionens bestämmelser utan säkerhetsmarginal skulle enligt de till grund för propositionen liggande be-

räkningarna leda till en 25-procentig höjning av värdena å skogsmark och växande skog vid 1965 års allmänna fastighetstaxering. Med hänsyn till osäkerheten i fråga om avsättningsmöjligheterna och kostnadsutvecklingen inom skogsbruket är enligt utskottets mening en så stor höjning av värdenivån inte realistisk. Om man vill eftersträva en nivå, som kan antas komma att i stort sett motsvara förhållandena under den kommande fastighetstaxeringsperioden, måste därför åtgärder vidtagas för att hålla taxeringsvärdena på skog nere vid den förestående allmänna fastighetstaxeringen. Vid bestämmandet av säkerhetsmarginalen måste emellertid beaktas att prognoserna för skogsindustrin på längre sikt är gynnsamma och att en alltför stor sänkning av taxeringsvärdena från olika synpunkter är olämplig såväl för skogsägarna som för kommunerna. Vidare bör beaktas att salupriserna för skogsfastigheter genomgående ligger mycket högt trots den försämrade avkastningen. Mot bakgrunden härav anser utskottet, att den nedgång i rånettovärdena, som ägt rum och som i viss utsträckning kan förväntas fortgå, inte motiverar en längre gående reduktion av bruttopriserna enligt skogsvärderingsinstruktionen än som föreslagits i propositionen. Genom systemet med ett fast tre-kronorsavdrag per skogskubikmeter virkesförråd med begränsning till 30 procent av värdet utan säkerhetsmarginal erhålles, såvitt utskottet kunnat finna, tillräckliga garantier mot alltför höga värden, samtidigt som systemet ger jämnast möjliga värdenivå mellan olika landsändar och avsättningsområden. Av ovan anförda skäl och då utskottet för sin del inte är övertygat om att avdraget för allmänna kostnader för skogsbruket generellt sett är för lågt, anser utskottet sig böra tillstyrka förslaget i propositionen om avvikelse från skogsvärderingsinstruktionen vid 1965 års allmänna fastighetstaxering och avstyrker således bifall till motionerna I: 735 och II: 900.

Utskottet har heller inte funnit anledning till erinringar mot de föreslagna ändringarna av formell natur i skogsvärderingsinstruktionen.

Till behandling i detta sammanhang upptar utskottet jämväl vissa vid riksdagens början väckta motioner, som har samband med den allmänna fastighetstaxeringen. Sålunda yrkas i motionen I: 201 att bokskog vid 1965 års fastighetstaxering inte skall åsättas något skogsvärde. Yrkandet motiveras med att boken på grund av bokodlingens dåliga lönsamhet i ökad omfattning ersättes med andra trädslag och därför är dömd att försvinna, vilket motionären finner betänkligt från landskapsvårdens och friluftslivets synpunkt.

I anledning härav får utskottet erinra om att beräkningen av skogsvärdet för ädel lövskog, vartill boken hänföres, sker i enlighet med särskilda för den ädla lövskogen speciellt avpassade normer. Därjämte innehåller skogsvärderingsinstruktionen vissa möjligheter till korrigeringar av mark- och skogsvärdena. Om nämligen skogsmarken till en fastighet är av sådan

beskaffenhet att vid dess värdesättning hänsyn skall tagas till förekomsten av ädel lövskog, d. v. s. utgör mark av hög godhetsklass i det sydligaste tillväxtområdet inom landet, samt det kan antagas att fastighetens skogsmark till mer än 25 procent är bevuxen med dylik skog, får värdet å den överskjutande delen av den med ädel lövskog bevuxna marken reduceras med en tredjedel. Vidare kan avdraget för allmänna kostnader höjas till 50 procent, när avsättningsläget är synnerligen ogynnsamt eller föryngringen på grund av naturförhållandena drar onormalt höga kostnader. Genom ovannämnda bestämmelser torde vid fastighetstaxeringen skälig hänsyn ha tagits till de speciella förhållanden, som råder beträffande den ädla lövskogen. I den mån ytterligare åtgärder erfordras för att bevara bokbeståndet i de södra delarna av landet, bör enligt utskottets mening sådana åtgärder vidtagas i annan ordning. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till yrkandet i motionen I: 201.

I motionerna I: 20 och II: 17 hemställs om sådan ändring av anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen fr. o. m. 1965 års fastighetstaxering att fundament för maskinuppställning skall kunna omfattas av det i det taxerade byggnadsvärdet ingående särskilda maskinvärdet. Yrkandet syftar till att maskinfundament vid inkomsttaxeringen skall kunna avskrivas efter den högre procentsats som gäller för maskinen i fråga.

Enligt anvisningarna till 10 § kommunalskattelagen skall värdet av fasta maskiner, som är avsedda att i huvudsak direkt tjäna industriellt ändamål, vid fastighetstaxeringen anges såsom särskilt maskinvärde. Då i byggnad ingår ledningar och liknande inrättningar, som förbinder maskiner med byggnaden, skall i maskinvärdet ingå även värdet av dessa, om de närmast är att betrakta som tillbehör till maskinerna och har sitt väsentliga värde tillsammans med dem. Vid inkomsttaxeringen tillämpas regelmässigt högre värdeminskningsskatt på maskinerna än å byggnaden, i vilken de är inrymda. I motionerna framhålles att fundament, på vilket en maskin vilar, inte inräknas i maskinvärdet, trots att fundamentet uteslutande har sitt värde tillsammans med maskinen.

De skatterättsliga bestämmelserna om vad som är att hänföra till tillbehör till byggnad är grundade på de civilrättsliga reglerna härom i 1895 års lag angående vad till fast egendom är att hänföra. Utskottet vill inte bestrida att de nuvarande civilrättsliga och skatterättsliga bestämmelserna om tillbehör till industribyggnad är mindre lämpliga och ofta medför tolkningssvårigheter i den praktiska tillämpningen. Det kan således vara vanskligt att avgöra såväl om en viss maskin kräver ett fast, från grunden berett underlag som när ett dylikt underlag skall anses vara för handen. Dessa svårigheter sammanhänger delvis med att bestämmelserna blivit föråldrade till följd av den tekniska utveckling, som ägt rum efter tillkomsten av 1895 års lag. De maskiner med tillbehör, varom här är fråga, representerar ofta avsevärda kapitalvärden, och den gränsdragning, som härvidlag

kommer till stånd mellan fast och lös egendom, får därför viktiga konsekvenser. Detta gäller inte minst i fråga om kreditväsendet. Vad som har tillbehörskaraktär omfattas nämligen av fastighetens inteckningar, medan de inventarier, som hänförs till lös egendom, kan bli föremål för förlagsin-teckning. Gränsdragningen har även betydelse vid fastställandet av värde-minsknings- och reparationsavdrag vid inkomsttaxeringen. I jordabalks-utredningens reviderade förslag till jordabalk m. m. (SOU 1963: 55), som för närvarande är föremål för remissbehandling, förordas emellertid nya civilrättsliga bestämmelser, som avser att utsträcka kretsen av tillbehör till industribyggnad. Därest dessa förslag genomföres, torde de även komma att återverka på utformningen av de skatterättsliga reglerna härutinnan. Enligt vad utskottet erfarit är dessutom frågan om avdrag för värdeminskning å fundament till en större maskinanläggning för närvarande föremål för skattedomstolarnas bedömande. Med hänsyn härtill är utskottet inte nu berett att tillstyrka ändrade bestämmelser i detta hänseende. Utskottet vill dessutom framhålla, att om en maskin utbytes mot en ny, torde avdrag vid inkomsttaxeringen medges för kostnaderna för uppförande av ett nytt fundament till den nya maskinen. Dylika kostnader får nämligen anses hänförliga till kostnader för reparation av byggnaden. Av det anförda framgår att utskottet inte anser sig kunna tillstyrka bifall till motionerna I: 20 och II: 17.

Utskottet har slutligen att behandla yrkandet i motionerna I: 565 och II: 677, vari hemställes om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om skyndsam prövning och förslag till sådana åtgärder beträffande fastighets-, förmögenhets- och arvsbeskattningen att uppräknings- och fastighetsvärde-na på grund av penningvärdeförsämringen vid den kommande fastighets-taxeringen inte medför skärpt beskattning.

I anledning härav får utskottet anföra följande. För närvarande föreligger inte uppgifter om den nivå för taxeringsvärdena för fastigheter i allmänhet, som kan förväntas på grund av 1965 års allmänna fastighetstaxering. Resultatet av den förestående fastighetstaxeringen kan därför ännu inte överblickas och några jämförelser mellan de nya värdena och de nu gällande är således inte möjliga. Behovet av särskilda anordningar vid inkomst-, förmögenhets- och arvsbeskattningen för att motverka en mer väsentlig höjning av fastighetsvärdena kan med hänsyn härtill inte nu bedömas. På grund härav och då resultatet av allmänna skatteberedningens och skatte-utjämningskommitténs arbete bör avvaktas, innan ställning tas till de av motionärerna berörda spörsmålen, anser utskottet sig inte kunna tillstyrka bifall till skrivelseyrkandet i motionerna I: 565 och II: 677.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte — med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 103 och med avslag å de lika-

lydande motionerna I: 735 av herr Isacson samt II: 900 av herrar Wachtmeister och Ringaby — antaga de vid propositionen fogade förslagen till

1) förordning om ändring i skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440); samt

2) förordning om avvikelse från skogsvärderingsinstruktionen den 1 juni 1951 (nr 440) vid 1965 års allmänna fastighetstaxering;

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 20 av herrar Nyman och Harry Carlsson samt II: 17 av herr Broberg m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 565 av herrar Harald Pettersson och Thorsten Larsson samt II: 677 av herr Börjesson i Glömminge m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 735 av herr Isacson samt II: 900 av herrar Wachtmeister och Ringaby, ävensom

4) motionen I: 201 av herr Nils Hansson,

måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 22 april 1964

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson*, fröken Ranmark, herrar Yngve Nilsson, Oscar Carlsson, Wärnberg, Lundström, Enarsson, Sundin* och Skärman; samt

från andra kammaren: herrar Nilsson i Svalöv, Kärrlander*, Andersson i Essvik, Darlin, Eriksson i Bäckmora, Larsson i Umeå*, Carlstein, fru Skantz, herrar Hammarsten och Broberg.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

I) av herrar *Yngve Nilsson, Lundström, Enarsson, Sundin, Skårman, Nilsson* i Svalöv, *Darlin, Eriksson* i Bäckmora, *Larsson* i Umeå och *Broberg*, vilka ansett,

dels att det avsnitt i utskottets yttrande på s. 15, som på rad 10 uppifrån börjar med orden »Därest dessa» och på rad 21 uppifrån slutar med orden »I: 20 och II: 17» bort ha följande lydelse:

»Som framhålles i motionerna I: 20 och II: 17 har maskinfundament sitt värde uteslutande i samband med den maskin för vilken det är avsett. Utskottet vill framhålla, att även om avdrag vid inkomsttaxeringen torde medgivas för kostnader för uppförande av nytt fundament till ny maskin i samband med utbyte av gammal maskin, synes det finnas starka skäl att ändra lagstiftningen så att fundament kan avskrivas efter samma regler som den maskin till vilken det hör. Då dessa frågor avses att tagas upp till behandling av allmänna skatteberedningen får utskottet hemställa, att motionerna I: 20 och II: 17 överlämnas till allmänna skatteberedningen för beaktande.»

dels ock att utskottet under punkten B 1) bort hemställa,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 20 av herrar *Nyman* och *Harry Carlsson* samt II: 17 av herr *Broberg* m. fl. måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att förenämnda motioner överlämnas till allmänna skatteberedningen för beaktande.

II) av herrar *Yngve Nilsson, Lundström, Enarsson, Skårman, Nilsson* i Svalöv, *Darlin, Eriksson* i Bäckmora, *Larsson* i Umeå och *Broberg*, vilka ansett,

dels att det stycke på s. 15 i utskottets yttrande, som börjar med orden »I anledning» och slutar med orden »I: 565 och II: 677.», bort ha följande lydelse:

»I anledning härav får utskottet anföra följande. För närvarande föreligger inte uppgifter om den nivå för taxeringsvärdena för fastigheter i allmänhet, som kan förväntas på grund av 1965 års allmänna fastighetstaxering. Såsom motionärerna framhållit har emellertid en betydande penningvärdeförsämring ägt rum sedan tidpunkten för den senaste allmänna fastighetstaxeringen. Oavsett vilka taxeringsvärden 1965 års fastighetstaxering kan komma att medföra skulle denna penningvärdeförsämring vid oförändrade skatteregler leda till en relativ skärpning av beskattningen i de avseenden som berörts i motionerna. Då det är angeläget att sådan skatteskrpning motverkas tillstyrker utskottet förevarande yrkande.»

dels ock att utskottet under punkten B 2) bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 565 av herrar Harald Pettersson och Thorsten Larsson samt II: 677 av herr Börjesson i Glömminge m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt prövning och förslag till sådana åtgärder beträffande fastighetsbeskattningen, förmögenhetsbeskattningen och arvsbeskattningen att uppräknade av fastighetsvärdena på grund av penningvärdeförsämringen vid nästkommande fastighetstaxering ej medför skärpt beskattning.

III) av herrar *Yngve Nilsson, Enarsson, Nilsson* i Svalöv, *Darlin* och *Eriksson* i Bäckmora beträffande punkten A i utskottets hemställan.

IV) av herrar *Skårman* och *Broberg* beträffande punkten B 4) i utskottets hemställan.